

Иньгллгъни Бүлд

Дархнин алхч Федор Григорьевич Кравцов, Анатольтан гер авч бгчана гисн занг, дживрташинг шулуи кевар „Ленинский“ совхозин гурвдг фермиг эргдж хотна улс сонгсгдв. Асхн шидр Кравцовинд хам-хоша баасн улс цуглард, альд нар кехин тбр хуулулхав.

—Мини гер болхла—дуурнь аагъшныг. Уудг, иддгнь баахмн болджана, зуг нар альд кей? Мана гер цуг гинчирит багташго,—гидж Федор Григорьевич келв.

—Палаткд кехлә ягына?—гидж негнь селвг бгв.—Серуи болчкад, у-бргн.

Тер селвг цугтаднь таасгдад, врх долан хонгин амрлгъна бдр куртл кергтә тоот белн болв.

...Хурм йир сән байрта-сергмдлтә болв. Терунд оли келн ймтнәс бурдсн фермин коллектив кевтан цугларв. Абазинец Гедыгушев болн хасгуд Ишанов Максст, Гасейнов Нуркат, Имангазиев Елсу эдн ю-бие күүндәд, шуугад-инәлдәд баацхәнә. Ке гидгәр кеерси хальмг күүкн Ширкенова Пслина альвн кевәр Андриенко Тихонла „Гопак“ гидг украинск би биләд, азербайджанец Алиев Азис шулуи-шурдмг лезгинкд белорусс Якубовский Яковта эргәд-чирәд хурлзв.

Шин ирсн күүкн Михайленко Римма гинчирит ик гидгәр гәәхдж хәләв, юнәгәд гихлә, теетг, кеер баах селәд, тангәгъчин хофл балгъснас, механизацин школд сурлжасн Анатольтә ирдж йовхдан, седклнь зовдж, әәдж йовла.

—Ягъсн сән улсв эн!—гидж Римма келв.

—Манахсчнь цуггәр тини,—гидж хар үстә Азис келн, хаджудан суусн тракторн бригадин бригадир Нури Нировтал хәләв.

—Энүг болхла үктлән мар-тшгов,—гив.

Сургъуль-эрдм Азист йир ббкркәд баәдж. Детальмүдин нерднь дарунь мартгәд, залдг рычагуд бас санаггәрнь болл уга зовадж. Кесг дакдж мел болшго гингәд хаяд гархар седсн бийнь, Азисн бригадирин зүткдж сургългънь болн килсн сән седклнь бәрәд баәлә.

—Седклән бичә зова, сән гидг механизатор болхмч,—гидж кесг саамлдж Ниров келлә.—Зуг бичә залхур!

Цуг бригадари эмиг газр әллх болдж ирснәс нааран, оли дамшлт уга баахн-баахн көвүдт шеркш Нури Ниров трактор йовулдг эрдм дасхла. Кесг джилд ймтнд зааггәд, үзүләд йовдж, онц сургългъна дамшлт авб. Шин дасджах көвүдт бийсднь иткдж трактор даалггәд, дасхдг болв.

—Мангъдур бвс оч ковнь-гл,—гидж бригадир келв.

Азис бийнь нег чидлән сбрәд хәләс гисн бийнь, әәггәд баәлә.

Түрүн „дәәч шүүврән“ залушг кевәр көвүн бгв. Тер бийнь Нировин дөнв болн заавр уга болсн уга. Машин ормасн көндрәд гарн, гарин аюггәр йовхла, Азис ик гидгәр байрлв. Асхн шидр теетг оли-оли ковньгуд шовалдв.

Бүкл долан хонгин эргдд

нег чигн кун Азисн бдрәр станд узсн уга. Орлә машингәрни тег орад, ймти унтсна хбн, сө ирдми. Удсн уга, сән занг туурад курч ирв. Шинкән дөссн тракторист бвс хуралгъна зураггән давулдж күдәггәд, дамшлтта тракторист-нриг давдж, түрүн орм эзлв.

Партийн организацин сел-ләтр директор хоёр сән үзм-длтә көдлмш кесиднь дам-ждад бггәд йовдг Улан туг боли мөнвгнә мбрә авч ирдж бгсн бдриг Азис кезәчн мар-тшго. Тингәд унидән көдлм-шин аш-байр, эврәннь йосн кун болсн унән боли күчтә гидг үурмүдиннь ни-ниинцн-гъүг медв.

Тер бдрәс авн Азис дөрл-дәнд түрүн орман күүнд бгх биш, улм цааранднь эврәннь эрдмән ясрулдж, медрлән ббл-лулнә. Одгә цагт болхла, эн көвүн үнн демшлтта тракто-рист болдж тоолгдджана.

Эн джил Азис бас сәәнәр көдлджәнә. Әлвг 200 гектар газрт бвс ковньгвл.

...Югъинь келхв, үурмү-дин күчтә гидг ни-ниинцн-гъү гидгтн сән алдг уга болджана. Фермин хотна 32 герт 10 зүсн келн улс баәнә: шеркш боли абазинцир, хальмг боли хас-гуд, орс боли украинцир, азербайджанцир боли кабардинцир, белорусс боли армән. Тер бийнь эн коллектив йир ниинцн-гъү. Көдлмшт боли джиргәд кез-әчн цуггәр хамдан. Негиднь му йовлд үзгдхлә—цуггәр да-рунь нөкд болад, ясрулна. Иньгин күчтә гарас үлү юн газрт баәдв!

Тини бат иньгллгънә герчнь болхла, гарсн-төрсн газрури ирджәх хальмгулдж баәри ул-син үнн седкләс тослгән бол-джана. Оли бүлтә Нуудлчин Батид шин газрт невчк күнд боли гихлә украинец Андриен-ко Тихон эврәннь герт орулв. Ода болхла Бати эдл-ахута, сән баәнә. Эврәннь килмдлтә көдлмшәри Нуудлчин Бати йм-нә кесн ачд хәрү бгчәнә.

Ах-дү хоёрла әдл хальмг Петуша Модн боли хасг Иман-газиев Елсу хоёр баацхәнә. Елсу украиннь үсәри шин ирсн Модигин бичкүдт дөнвгән бгв.

Ик гидг дөнв баәри улс Ширкенов Николайд бгцхәв. Ода болхла Николай зоотех-ник болдж көдләд, бийднь ташр збв күргсн улс збвәри ач-тусан күргнә.

Фермин коллектив ончта кевәр, малин хаша-хаацинь ясдж, шинәс бәрлджәнә.

—Сән таарта баәнәвдн,—гидж тракторист, абазинец Юсуф Ромазанович Гедыгушев келнә.

Бүд таарта болхла, збөр бийнь ирдг,—гидж келдг хууч-на үг баәдг.

—Теегин аггуггәрчин, уулин хавчгарчин—әлднь болв чигн мана советин ймтс Ленинә зааврмудар хаалгъ келж, оли келн-ймти ни-ниинцн-гъү боли иньгллгънән гегәггәр герл кедж йовцхана. Маниг зал-джахнь—мана ниинцн-гъү Ком-мунистическ партъ болджана. Тер учрар бидн бас ниинцн-гъү болх збвтәвдн,—гидж бри-гадир Нури Мусович Ниров келнә.

А. БУРМИСТРОВА,